

*Norsk Forbund for
Utviklingshemmede*

**Med fokus på
menneskerettigheter**

Årsmelding 2016

www.nfunorge.org

Innhold

1. Innledning	3
2. NFUs landsstyre	4
3. Råd og utvalg	5
4. Medlemmer og kontingent	6
5. Prosjekter	8
6. Informasjon og kommunikasjon	10
7. Organisasjonsarbeid	12
8. Medlemskap	15
9. Samarbeid	16
10. Representasjon i råd/utvalg i 2016 for NFU og gjennom SAFO	18
11. NFUs administrasjon	21
12. Økonomi	22

1. Innledning

2016 var et landsmøteår. Det å arrangere landsmøter beslaglegger administrative ressurser over lang tid. Det kan være krevende å sikre kontinuitet når det blir store utskiftninger i landsstyret. Tilbakemeldingene på landsmøtet har vært positive. Selv med store utskiftninger av landsstyremedlemmer, har NFUs drevet rimelig sømløst.

Rettighetsutvalget skulle avslutte sitt arbeid i september 2016. Utvalgets utredning, På lik linje, har fått sterkt fokus i NFU og i andre miljøer som er opptatt av levekårene til mennesker med utviklingshemning. Medieoppmerksomheten har dessverre vært fraværende.

Våren 2016 var i stor grad preget av forslaget til forskrift om ny femårig lærerutdanning. Pedagogikk var utelatt som eget fag, spesialpedagogikk inngikk ikke i utdanningen. Masteroppgaven skulle ifølge forslaget skrives i språkfag, matematikk eller naturfag. NFU arbeidet for å få en lærerutdanning hvor også pedagogikk og spesialpedagogikk hadde sin velfortjente plass. Resultatet ble en forskrift hvor lærerstudentene kunne fordype seg også i fag som pedagogikk og spesialpedagogikk.

NFU engasjerte seg sterkt for å få tvangslovverket opp på politisk dagsorden. Arbeidet ga resultater og regjeringen nedsatte Tvangslovutvalget som skal avgi sitt forslag til tvangslovgivning for helse- og omsorgsfeltet i september 2018. Forbundsleder Jens Petter Gitlesen er medlem av Tvangslovutvalget.

Forslaget til ny barnehagelov hadde med seg en bestemmelse fra tidligere lovverk som ga kommunene rett til å plassere barn med spesielt store tilretteleggingsbehov i spesielt tilpasset barnehage. NFU arbeidet for å endre forslaget, slik at alle barn skulle ha samme rett til barnehage. Dessverre fikk ikke NFU gjennomslag for våre synspunkter.

NFU var en pådriver for å få på plass en ny vergemålslov. Vi var representert i vergemålsutvalget som foreslo en ny vergemålslov. Vi jobbet for å få innført den nye vergemålsloven. Imidlertid er våre erfaringer negative. Siktemålet med den nye vergemålsloven, var å øke selvbestemmelsen og å redusere «snikumyndiggjøringen» av personer under vergemål. Situasjonen i dag er verre enn på lenge. Verger som kjenner personen de skal bistå kastes som verge og erstattes med fast verge. Det blir stadig vanligere at personen blir fratatt sin samtykkekompetanse og at verge blir en som bestemmer over personen. Den nye vergemålsloven ble utarbeidet før FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne ble utarbeidet. NFU har arbeidet for å få endret Vergemålsloven i samsvar med FN-konvensjonen for å sikre de som trenger det en god hjelp til å treffe sine beslutninger. Foreløpig har vi ikke hatt tilstrekkelig gjennomslag for våre synspunkter hos sentrale myndigheter, men det synes som om våre synspunkter står sterkere. Det er grunn til å forvente at innsatsen vil gi resultater på sikt.

Nordisk samarbeidsråd består av organisasjonene til mennesker med utviklingshemning i de nordiske landene. Nordisk samarbeidsråd er ikke et beslutningsorgan, men land som har relativt like samfunnsforhold. Nordisk samarbeidsråd er et nyttig organ for å utveksle erfaringer og for å lære av våre nordiske venner. NFU har arbeidet aktivt for å utarbeide nye vedtekter for

Samarbeidsrådet. Bjug Ringstad og Hedvig Ekberg har vært NFUs representanter i Nordisk Samarbeidsråd.

NFU sentralt bistår i rundt 600 enkeltsaker per år. I hovedsak dreier dette seg om saker knyttet til manglende eller mangelfull bistand i dagliglivet og i opplæringssituasjonen, vergemålsaker og saker knyttet til husleie og leietakers rettigheter. Svært mange kommuner forstår ikke at bofellesskap er kommunale utleieboliger, regulert gjennom husleieloven. Det er vanlig at kommunene bestemmer at beboere i bofellesskap skal flytte. Stort sett vinner NFU fram i slike tvangsflyttingssaker, men sakene er ressurskrevende og det er mange skjær i sjøen som kan medføre at de mest opplagte sakene nødvendigvis ikke går i mål.

I 2016 har det vært en markant økning i antallet klagesaker knyttet til brukerstyrt personlig assistanse. Rettighetsfestingen av BPA har medført at en del kommuner jobber mer aktivt for at personer med utviklingshemning ikke skal få en assistentordning eller at det skal legges sterke og urimelige føringer på ordningen.

Oppsummert kan 2016 karakteriseres som et godt år. NFU fikk gjennomslag for noen av våre viktige politiske saker. Mange fikk nytte godt av vår rettshjelpsordning. Det er utelukkende kommet positive tilbakemeldinger knyttet til gjennomføringen av landsmøte og medlemstallet har økt.

2. NFUs landsstyre

Medlemmer i landsstyret for landsmøteperioden 2012 – september 2016:

Jens Petter Gitlesen	forbundsleder	Rogaland
Bjug Ringstad	nestleder	Oppland
Anne Jorunn Økland	medlem	Hordaland (permisjon fra mai-15)
Lillian Sundsdal	medlem	Aust-Agder
Oscar Eide	medlem	Hordaland
Frid Tellefsen Svineng	medlem	Finnmark
Eirik Dahl	medlem	Sogn og Fjordane

Varamedlemmer:

Anna Hultgren Olsen	1. varamedlem	Nordland (innvilget permisjon)
Rigmor Hamnvik	2. varamedlem	Troms (fast medlem fra mai-15)
Jørann Hansen	3. varamedlem	Telemark
Harald Eriksen	4. varamedlem	Møre og Romsdal

Dette landsstyret har i 2016 avholdt 6 møter og behandlet 85 saker.

På landsmøtet i oktober ble følgende medlemmer valgt for landsmøteperioden 2016 – 2020:

Jens Petter Gitlesen	forbundsleder	Rogaland
Torill Vagstad	nestleder	Hedmark
Camilla Hopen	medlem	Vestfold
Karen Hultgren Olsen	medlem	Nordland
Geir Tore Søreide	medlem	Hordaland
Ninni Bakke Tornes	medlem	Møre og Romsdal
Evy Utne Knutsen	medlem	Hordaland
Rigmor Hamnvik	1. vara	Troms
Frid T. Svineng	2. vara	Finnmark
Tom Roger Ramsøskar	3. vara	Sør-Trøndelag
Shahram Ariaifar	4. vara	Oslo

3. Råd og utvalg

Råd og utvalg nedsatt av landsstyret for landsmøteperioden 2012 - 2016.

- **Internasjonalt utvalg**
Jens Petter Gitlesen forbundsleder - leder
Bjug Ringstad – nestleder - medlem
Tom Skaug - Hordaland – medlem
Anna Hultgren Olsen – vara landsstyret - medlem
- **Leirstyret**
Odd Kåre Barkved – Rogaland - leder
Lillian Sundsdal – landsstyremedlem - Aust-Agder – medlem
Tom Roger Ramsøskar – Sør-Trøndelag – medlem
- **Fondsstyret**
Alf Anvedsen – Rogaland - leder
Helene Holand - Buskerud – medlem
Trond Magne Sandvik - Buskerud - medlem
Lillian Rasmussen - Troms – varamedlem
- **Ressursgruppen "Aktiv i egen organisasjon"**
Tom Høisveen – Hedmark - medlem

Tom Køttet – Oppland – medlem
Torgrim Hernes Opheim – Oppland - medlem
Roar Lindeberg – Vestfold - medlem
Jon Erik Rømen – Vestfold - medlem
Jorunn Gåskjølen – Vestfold - medlem
Camilla Berntsen – Vestfold – medlem
Atle Gjesdal – Aust-Agder – medlem
Cecilie Guddal - Rogaland – medlem
Åse Mjaavatn Stien – Hordaland – medlem
Thomas Heggland – Hordaland – medlem
Tom Roger Ramsøskar – Sør-Trøndelag - medlem

Anne Jorunn Økland – Hordaland - leder (permisjon fra mai 2015)
Ragna Langlo - Hordaland - tilrettelegger
Helene Holand – Buskerud – tilrettelegger

Ressursgruppen Aktiv i egen organisasjon har ikke hatt samlinger i 2016.

4. Medlemmer og kontingent

Rapporten betalende medlemmer 2016 viste 8304 pr 29.12.2016. Dette betyr en økning fra 2015 på 35 medlemmer, mens vi i 2015 hadde en oppgang fra 2014 på 379

Type medlemskap	Antall medlemmer	Antall medlemmer	Antall medlemmer
	2016	2015	2014
Fullt betalende	6319	6252	5935
Barn under 18 år	406	506	479
Medlem moderasjon (husstand)	1312	1228	1173
Minstepensjonister	267	283	303
Totalt antall medlemmer	8304	8269	7890

Fig. 1 NFUs medlemstall pr. 29. desember 2016 sammenlignet med 2015 og 2014.

Medlemskontingenten i NFU var i 2016 fordelt etter følgende nøkkel:

- NFU sentralt 47,5 %
- Fylkeslag 27,5 %
- Lokallag 25,0 %

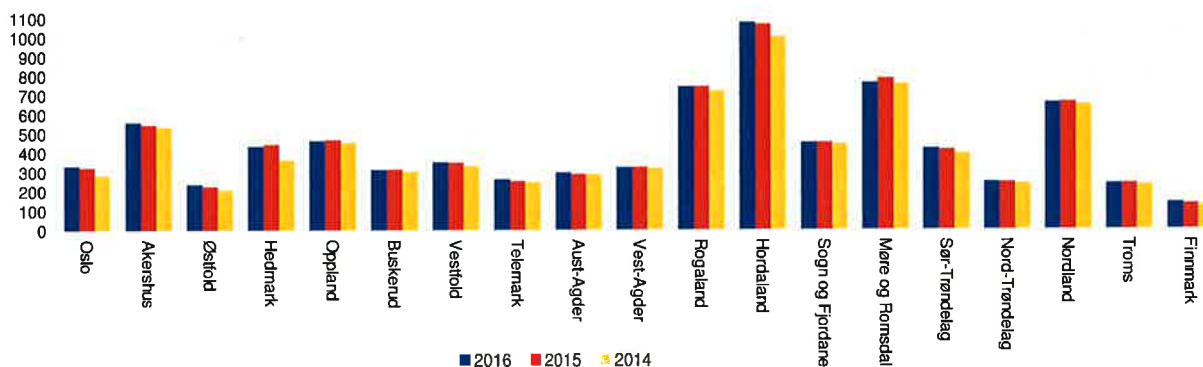
Fra og med 1. januar 2014 utgikk kategorien minstepensjonister i kontingentstrukturen for nye medlemmer. Kategorien er imidlertid opprettholdt for de medlemmer som sto registrert som dette pr. 31.12. 2013. Fullt betalende medlemmer og minstepensjonister har fått medlemsbladet Samfunn for alle. For et frittstående abonnement på medlemsbladet koster det kr. 400,-.

Gjeldende kontingentsatser for medlemskap i NFU for 2016 har vært:

Hovedmedlem	kr. 495,-
Minstepensjonist/Husstandsmedlem	kr. 250,-
Barnemedlem	kr. 70,-

Fylkeslag	2016	2015	2014	Endring 2015- 2016	Endring 2014-2015
Oslo	332	324	284	8	40
Akershus	558	545	535	13	10
Østfold	236	225	208	11	17
Hedmark	435	443	363	-8	80
Oppland	463	468	454	-5	14
Buskerud	312	313	303	-1	10
Vestfold	352	348	332	4	16
Telemark	261	254	248	7	6
Aust-Agder	296	288	288	8	0
Vest-Agder	324	325	318	-1	7
Rogaland	743	743	721	0	22
Hordaland	1078	1067	1004	11	63
Sogn og Fjordane	451	452	445	-1	7
Møre og Romsdal	763	786	755	-23	31
Sør-Trøndelag	420	414	393	6	21
Nord-Trøndelag	247	244	238	3	6
Nordland	659	662	648	-3	14
Troms	237	238	230	-1	8
Finnmark	137	130	123	7	7
Sum	8304	8269	7890	35	379

Fig.2. Antall betalende medlemmer fordelt pr fylkeslag 2016-2015-2014

Mennesker med utviklingshemning, foreldre, søsken, andre pårørende og andre interesserte, er og kan være medlem i NFU.

Pr. 31.12. 2016 hadde NFU 189 lokallag.

5. Prosjekter

NFU satser aktivt på ulike prosjekter for å nå de målene som er nedfelt i vårt arbeidsprogram og våre prinsipper.

ExtraStiftelsen

NFU har siden 2004 aktivt satset på å søke prosjektmidler gjennom ExtraStiftelsen. Siden den tid har NFU blitt tildelt støtte til en rekke ulike prosjekter fra denne stiftelsen. Mer informasjon om disse finnes i ExtraStiftelsens [prosjektbibliotek](http://www.extrastiftelsen.no). (www.extrastiftelsen.no)

I november 2015 fikk vi støtte på kr. 1.543.000 til 3 prosjekter for 2016. Dette var prosjektet «Slik vil jeg ha det! - Selvhevdelse og selvbestemmelse hos mennesker med utviklingshemning. Et deltagende forskningsprosjekt» (2014-2016). Prosjektet setter fokus på utvikling av kompetanse i selvhevdelse, selvbestemmelse og bevisstgjøring av utfordringer knyttet til å motta offentlige tjenester i private hjem for personer med utviklingshemning.

Vi fikk òg støtte til prosjektene «Helt med – arbeid for utviklingshemmede», innsøkt via NFU av Stiftelsen SOR, samt «Noen å dele gleder og sorger med!» - støtte til åpningsseminar til Abloom filmfestival 2016.

NFUs internasjonale solidaritetsarbeid

2016 ble et spesielt år for NFUs internasjonale solidaritetsarbeid. Selv om NFU har et ansvar når det gjelder å bruke sin erfaring og sitt internasjonale nettverk til å bedre livssituasjonen for mennesker med utviklingshemning, også utenfor Norges

landegrenser, måtte NFU se seg nødt til å avslutte det internasjonale bistandsarbeidet fordi vi ikke hadde økonomi til å dekke Norads krav på 10% i egenandel. Denne informasjonen ble sendt ut til alle våre partnere rett før sommerferien 2016. Resten av året har gått med på å endre opprinnelige planer og sørge for at organisasjonene blir så bærekraftige som mulig før utgangen av året. Det ble lagt mye fokus på inntektsgivende arbeid og nettverksbygging.

Da Norad i oktober 2016 innvilget Atlas-alliansens anmodning om fritak for egenandel på NFU-prosjektene, falt grunnlaget for vår beslutning om å avslutte alle bistandsprosjekter bort. NFU søkte derfor om å forlenge utfasingsperioden til ut 2017. Dette ble også innvilget av Norad.

I 2016 har våre prosjekter vært som følger:

- **Malawi:** Støtte til Parents of Disabled Children Association of Malawi (PODCAM) som arbeider for rettighetene til barn og unge med funksjonsnedsettelser, med særlig fokus på utviklingshemning (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Zanzibar:** Støtte til Zanzibar Association for Persons with Developmental Disabilities (ZAPDD) som arbeider for rettighetene til mennesker med utviklingshemning (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Zanzibar:** Prosjekt på inkluderende utdanning ledet av Utdanningsdepartementet på Zanzibar med støtte fra ZAPDD (utdanningsprosjekt).
- **Zambia:** Støtte til etableringen av et lokalt basert rehabiliteringsprosjekt drevet av lokale myndigheter, og støtte til rettighets- og interessepolitisk arbeid gjennom funksjonshemmedes organisasjoner (rehabilitering/habiliterings- og organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Inclusion Africa:** Støtte til etablering og videreutvikling av Inclusion Africa, en regional gren av Inclusion International i Afrika (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Nepal:** Støtte til Parents Federation for Persons with Intellectual Disabilities (PFPID) som jobber for å bedre livssituasjonen til mennesker med utviklingshemning i Nepal (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **EENET:** Støtte til EENET (konsulenttjenester) for å gi NFUs partnere bedre kompetanse på inkluderende utdanning og for å styrke organisasjonenes bærekraft.

NFUs bistandsportefølje for 2016 beløp seg til kr. 7.105.901,-. Dette er midler som søkes gjennom Atlas-alliansen og som kommer fra Norad. Atlas-alliansens organisasjoner bruker egne erfaringer og kompetanse i samarbeid med partnere i sør for å styrke funksjonshemmedes levekår i fattige land.

Atlas-alliansens prosjekter er fordelt på fem fokusområder: Utdanning, helse og rehabilitering, organisasjonsutvikling, arbeid og sosial inkludering og inkluderende utvikling i lokalsamfunnet. Atlas-alliansen har inngått en rammeavtale med Norad for 2016-2019. Mer informasjon på www.nfunorge.org og www.atlas-alliansen.no

6. Informasjon og kommunikasjon

NFUs nettside

Nettsidene gir en presentasjon av organisasjonen, informasjon til medlemmer og andre interesserte, i tillegg benyttes nettsidene til politisk påvirkningsarbeid. Aktuelle politiske saker presenteres og NFU uttrykker sitt politiske syn. I tillegg gis informasjon om sakene og aktuelle kildehenvisninger.

Nettsidens bidrag i den aktive interessepolitikken, er først og fremst å finne på våre nyhetssider og NFU-bloggen. NFUs nettside www.nfunorge.org.

Nettsiden har også egne undersider for våre lokal- og fylkeslag.

I følge Google Analytics var det 256 563 sidevisninger på våre nettsider i 2016. Tilsvarende tall for 2015 var 286 961. I 2014 var det 275 613 sidevisninger. Nettsidene er godt besøkt og et viktig middel for å få spredt informasjon og synspunkter.

Ansvarlig redaktør: Forbundsleder Jens Petter Gitlesen

Sosiale medier

NFU har egen Facebook-side hvor nyheter, forskningsrapporter, nyttig informasjon for medlemmer og andre henvendelser med relevans for mennesker med utviklingshemning eller politikken overfor mennesker med utviklingshemning, lenkes opp. Facebook-siden benyttes også til å formidle saker som er publisert på NFUs nettsider.

Facebook-siden hadde 9919 tilhengere pr. 1.1.2016. Den 31.12.2016, var antallet tilhengere av vår Facebook-side økt til 12019 personer. Summen av antallet personer som ser innlegg fra NFU sin Facebook-side («rekkevidde»), varierer mellom ca. 30.000 og ca. 295.000 per uke. De innleggene som sees av flest, kan treffer over 100.000 personer. Dette gjør Facebook til vår viktigste kanal for informasjonsformidling til eksterne. NFU har gjennom mange år benyttet Facebook som et viktig virkemiddel i det politiske påvirkningsarbeidet. Spesielt nyttig er Facebook som middel, i kombinasjon med andre virkemidler, for å få saker opp på politisk dagsorden.

Stadig mer av innholdet i nettavisene er blokkert av betalingsmur, noe som forsterker sosiale mediers betydning i informasjonsspredningen.

Flere lokallag har egne Facebook-sider eller Facebook-grupper. Aktiviteten på lokallagenes Facebook-sider er i større grad rettet mot intern informasjon og likepersonsaktiviteter enn den nasjonale Facebook-siden.

Ansvarlig redaktør for NFU sentralt sine Facebook-sider er forbundsleder Jens Petter Gitlesen.

Medlemsblad – Samfunn for Alle

Det er utgitt 5 numre i 2016.

NFU sender ut gratisnumre til beslutningstakere og myndighetspersoner, samt samarbeidspartnere. Forbundsleder Jens Petter Gitlesen er ansvarlig redaktør. Journalist Birgitte Munthe-Kaas skiver det meste. Tidligere ansatt i NFUs administrasjon, Kari Bue, har også i 2016 vært tilrettelegger, skrevet lett-lest bolker og lest korrektur.

Samfunn for Alle legges ut som pdf- filer på NFUs nettside.

Media

Massemedia er ofte en viktig kanal i det å få saker opp på den politiske dagsorden. NFU benytter også internettsider og sosiale medier som et middel, dels for å få saker opp på politisk dagsorden, dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden og dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden.

NFU er en liten organisasjon. Det er trangt om plassen på de politiske sakskartene. Skal NFU nå frem med sine interesser, må folk bli klar over vår eksistens og våre utfordringer. For å komme ut av skyggenes dal og i fokus for samfunnsdebatten, finnes kun et tiltak, det er å bruke media.

Medieoppslagene kan ses på vår hjemmeside www.nfunorge.org under nyheter, samt vår Facebook-side.

Avtalen med Retriever ble reforhandlet i 2014 og vi får ikke lenger oversikt over medieartikler som ikke er på internett. I 2015 registrerte media overvåkeren Retriever «Norsk Forbund for Utviklingshemmede» på 194 artikler publisert på nettet. Noen artikler som publiseres bak betalingsmuren, registreres ikke av Retriever.

Søker en på forbundsleder «Jens Petter Gitlesen», får en 62 treff i året 2016. NFUs tidligere nestleder Bjug Ringstad og nåværende nestleder, Torill Vagstad, har gjentatte ganger vært i media. Administrasjonens ansatte har også vært i media en rekke ganger. I tillegg har NFU hatt flere koordinerte leserbrevaksjoner som involverer blant annet NFUs fylkesledere.

Samtidig som vi nå kun registrerer internettpubliseringer, er det blitt langt vanligere at avisene benytter betalingsmurer og lignende. Det er all grunn til å tro at presseomtalen av NFU, våre synspunkter, kommentarer og aktiviteter omtales langt mer enn tallene over gir uttrykk for.

7. Organisasjonsarbeid

Ledersamling og landsmøte

Det ble i 2016 enighet om kun å avholde én ledersamling, da dette var et landsmøteår. Denne samlingen ble avholdt fredag 29. og lørdag 30. januar på Quality Airport Hotel Gardermoen. Kostnadene for deltagelse på ledersamlingene dekkes av NFU sentralt. Foruten mer generell informasjon og erfaringsutveksling mellom NFUs administrasjon, landsstyre og fylkesledere om aktuelle saker, ble det på ledersamlingen rettet mye oppmerksomhet rundt saker som skulle behandles på landsmøtet.

NFUs 19. ordinære landsmøte ble avholdt på Quality Airport Hotel Gardermoen fra 23. til 25. september. Jens Petter Gitlesen ble gjenvalgt som forbundsleder. Det vises til NFUs nettsider for mer informasjon om hvilke saker som ble behandlet, samt protokollen fra møtet.

Besøk på fylkeslagenes årsmøter

Landsstyret bestreber seg hvert år på å besøke fylkeslagenes årsmøter. Det er NFU sentralt som dekker kostnadene for besøkene, men enkelte fylkeslag tilbyr å dekke kostnadene selv.

I 2016 besøkte forbundsleder Jens Petter Gitlesen NFU Oppland fylkeslag 16. april og NFU Vestfold fylkeslag 26. april.

Nestleder Bjug Ringstad besøkte NFU Oslo fylkeslag 4. april, NFU Buskerud fylkeslag 16. april og NFU Aust-Agder fylkeslag 9. april.

Landsstyremedlem Oscar Eide besøkte NFU Hordaland fylkeslag 16. og 17. april.

Landsstyremedlem Eirik Dahl besøkte NFU Nordland fylkeslag 9. – 10. april.

Landsstyremedlem Frid Tellefsen Svineng besøkte NFU Finnmark fylkeslag 9. – 10. april.

Varamedlem Rigmor Hamnvik besøkte NFU Troms fylkeslag 22. – 24. april.

Tiltak for å heve kompetansen i lokal- og fylkeslag

For å styrke organisasjonens fylkes- og lokallag, samt medlemmer har NFUs juridiske rådgivere deltatt i møter og kurs arrangert av fylkes- og lokallag.

- Foredrag i NFU Rogaland fylkeslag om opplæring
- Foredrag NFU Østfold om opplæring
- Foredrag NFU Vestfold og Buskerud om arbeid

- Foredrag i NFU Østfold regionlag om vergemål.
- Foredrag i NFU Hordaland fylkeslag om bolig
- Foredrag i NFU Møre og Romsdal fylkeslag om vergemål
- Foredrag i NFU Drammen lokallag om vergemål
- Foredrag i NFU Bærum lokallag om vergemål
- Foredrag i NFU Hedmark fylkeslag om tvang og makt

NFUs organisasjons- og ferieleir

Hver sommer møtes medlemmer med utviklingshemning til NFUs organisasjons- og ferieleir på Hove leirsenter på Tromøya, utenfor Arendal. Årets leir ble arrangert 23. – 30. juli 2016 med en deltageravgift på kr. 4.700,-.

For å avvikle NFUs organisasjons- og ferieleir, er det nedsatt et leirstyre, jf. Pkt 3. NFUs administrasjon har som oppgave, blant annet å være leirstyrets sekretariat og forestår de administrative og økonomiske gjøremålene for gjennomføring av leiren.

Leirstyret har avholdt 3 styremøter, samt et møte i etterkant av leiren for oppsummering og evaluering. Erfaringsutvekslinger og vurderinger om leirens ramme og innhold er først og fremst på styrets agenda. Leirstyret nedsetter blant annet et leder- og hjelperkorps som får ansvar for at leiren gjennomføres til beste for deltagerne.

På leiren i år deltok totalt 142 deltagere, herunder 93 deltakere, 19 ledsagere, 21 husledere samt 9 hjelpere.

Tema for leiren ble knyttet opp til prinsipp 9 – *Mennesker med utviklingshemning har rett til å delta i alminnelige kultur- og fritidsaktiviteter.*

Deltagerne fikk 8 ulike kurstilbud – herunder organisasjonskurs *NFU en organisasjon*, sosiale medier, kosthold og matlaging, friluftsliv, teater og dans, musikk og sang, innecurlig og fotball. I tillegg legges det til rette for en rekke kultur- og fritidsaktiviteter i løpet av hele leiruken.

Leirstyret ser at kursaktivitet kombinert med øvrige ferie- og fritidsaktiviteter fungerer godt. Deltagerne gir gode tilbakemeldinger på det å få muligheten til å øke sin kunnskap og samtidig være en del av et sosialt fellesskap der ferieopplevelser er i fokus.

Organisasjonsleiren er kun for medlemmer. Leiren er derfor et viktig arrangement for å beholde medlemmer, fange opp tidligere medlemmer og for rekruttering av nye medlemmer. Gjennom leirstyrets annonsering og bekjentgjøring av organisasjonsleiren på NFUs hjemmeside og Facebook-side, i medlemsbladet Samfunn for alle og på NAKUs hjemmeside nås også ikke-medlemmer som tegner medlemskap i NFU for å delta på leir.

Kurs- og studiearbeid

Gjennom vårt medlemskap i Studieforbundet næring og samfunn, gis det støtte i form av tilskudd til kurs- og studieaktivitet. De ulike tilskuddene som gis er grunntilskudd, opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd. Studieforbundet har innført et dataprogram som administrerer alle søknader og rapporteringer fra medlemsorganisasjonene.

NFU sentralt har i løpet av 2016 innrapportert 227 studietimer, og mottatt tilskudd for tiltak på støtte for til sammen kr. 112.435,-.

Av 19 fylkeslag har 9 fylkeslag benyttet denne ordningen og 2 lokallag av 188. Fylkes- og lokallagene har totalt innrapportert 422 studietimer og mottatt til sammen kr. 694.078.

Totalt har NFU innrapportert 649 studietimer, og til sammen mottatt kr. 806.513.

Medlemskapet i Studieforbundet næring og samfunn gir også muligheten til gratis bruk av undervisningslokaler, der driftsutgiftene dekkes av det offentlige.

Landsstyret ser at det her er store muligheter for finansiering av aktiviteter som kurs- og studieaktivitet. Opplysninger om mulig finansiering ligger tilgjengelig på våre nettsider.

Som grunnlag for kurs- og studieaktivitet har NFU utarbeidet kursmateriell som kan brukes.

Oversikt over materiellet ligger også tilgjengelig på våre nettsider.

Likepersonsarbeid

Det drives mye godt likepersonsarbeid i NFU. Våre tillitsvalgte har utstrakt kontakt med andre medlemmer i NFU, det deles mye informasjon, gode råd og ikke minst personlige erfaringer med andre som trenger det. Det arrangeres ulike kurs, samlinger og gode møteplasser som danner gode utgangspunkt for verdifullt likepersonsarbeid i våre lokal- og fylkeslag.

Etter innføringen av det nye regelverket om driftsstøtte til funksjonshemmedes organisasjoner i 2014, har NFU jobbet aktivt med å få etablert nye rutiner for dokumentasjon av alt likepersonsarbeid som utføres i organisasjonen. I søknaden om tilskudd for 2017, var 2015 det første grunnlagsåret hvor alle kriterier i regelverket skulle telle inn. Det har derfor i 2016 også vært viktig å innhente dokumentasjon på alt reelt likepersonsarbeid som utføres i NFUs organisasjon. I 2016 ble det rapportert til NFU sentralt om at det i 2015 ble gjennomført 631 likepersonsaktiviteter. (arbeidsrettet og ordinære, samt besøkstjenester).

8. Medlemskap

Nasjonale medlemskap

- **SAFO – Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner**
SAFO er en paraplyorganisasjon bestående nå av Foreningen Norges Døvblinde, Norges Handikapforbund og NFU. Gjennom SAFO arbeider NFU interessepolitisk.

NFU har gjennom 2016 vært representert med forbundsleder Jens Petter Gitlesen/ vara nestleder Bjug Ringstad og assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg/ vara organisasjonssjef Tone Lill Hammerlund.

For nærmere informasjon: www.safonorge.no

- **Atlas-alliansen**
I 2016 har generalsekretær Vibeke Seim-Haugen vært styremedlem i stiftelsen, mens forbundsleder Jens Petter Gitlesen har vært varamedlem.

For nærmere informasjon: www.atlas-alliansen.no

- **Menneskerettighetsalliansen**
NFU er tilsluttet Menneskerettighetsalliansen. Menneskerettsalliansen er en uavhengig allianse som arbeider for fulle menneskerettigheter for alle, ut fra det grunnleggende prinsippet at: Alle er like for loven og har uten noen form for forskjellsbehandling rett til lik beskyttelse av loven. Målet for Menneskerettsalliansen er at alle skal ha vern og samme grad av vern mot diskriminering i norsk lov, uansett diskrimineringsgrunnlag.

For nærmere informasjon: www.menneskerettsalliansen.no

- **Studieforbundet næring og samfunn (SNS)**
NFU er én av 59 medlemsorganisasjoner i SNS
Nestleder i NFU Bjug Ringstad, er nestleder i SNS

For nærmere informasjon: www.naeringoggsamfunn.no

- **ExtraStiftelsen**
NFU er en av 31 medlemsorganisasjoner i ExtraStiftelsen

For nærmere informasjon: www.extrastiftelsen.no

- **Innsamlingsrådet**

For nærmere informasjon: www.innsamlingsradet.no

- **Leser søker bok**

For nærmere informasjon: www.lesersokerbok.no

- **Pascal Norge**

For nærmere informasjon www.pascalnorge.no

9. Samarbeid

Nasjonalt samarbeid

- **NAKU - Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning**

Helsedirektoratet har oppnevnt en faggruppe i tilknytning til kompetansemiljøet. Faggruppen blir benyttet til faglig rådgivning i NAKU sitt arbeide. Medlem i faggruppen fra NFU er nestleder Bjug Ringstad med juridisk rådgiver/assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg som vara.

For nærmere informasjon: www.naku.no

- **FAGKONFERANSEN - Kriminalomsorgens utdanningssenter, Sentral fagenhet for tvungen omsorg, Kriminalomsorgen region nord og Trøndelag statsadvokatembeter.**

NFU har vært samarbeidspartner om den årlige konferansen som omhandler tvungen omsorg, hvor NFU også står som arrangør av konferansen. Juridisk rådgiver/ assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg deltok i de første møtene. NFUs fylkesleder i Sør-Trøndelag har så fulgt opp deltagelsen frem til gjennomført konferanse. En jurist deltok på konferansen.

For nærmere informasjon: www.krus.no/no

- **FO – Fagforbundet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere**

For nærmere informasjon: www.fo.no

- **Forum for barnekonvensjonen – forum hvor organisasjoner som jobber for barns rettigheter deltar.**

Forumet har 2 faste møter hvert år. I disse møtene har begge juristene hos NFU deltatt. Forumet har også et arbeidsutvalg som består av 4 organisasjoner fra forumet. NFU er en av disse fire organisasjonene. Juridisk rådgiver Kristine Vierli er NFUs deltager.

- **Barneombudets rapport om spesialundervisning**
Barneombudet inviterte til innspillsmøte i forbindelse med utarbeidelse av rapport om spesialundervisning. Juridisk rådgiver Kristine Vierli deltok.
- **Oslo kommune**
Juridisk rådgiver Kristine Vierli har forelest om rettigheter i skolen på foreldremøte på byomfattende spesialgruppe.
- **Faglig råd for PP-tjenesten**
Juridisk rådgiver Kristine Vierli har forelest om rettigheter i skolen på faglig råd for PP-tjenestens konferanse i Oslo
- **Frambu og Helsedirektoratet.**
Juristene har i 2016 holdt flere foredrag på Frambu, senter for sjeldne syndromer. Holdt et foredrag for Helsedirektoratet.
- **Landskonferansen for Downs Syndrom**
Holdt foredrag om vergemål.
- **Stiftelsen SOR**
Innlegg om bolig på konferanse

Internasjonalt samarbeid

Landsmøtet 2012 fastslo at NFU skal delta på de internasjonale arenaer som påvirker norsk politikk, og derved levekårene for personer med nedsatt funksjonsevne.

NFU er medlemmer i følgende nettverk og internasjonale organisasjoner:

- **NSR – Nordisk Samarbeidsråd**
Et nettverk bestående av søsterorganisasjoner fra Island, Færøyene, Sverige, Finland, Åland og Danmark.

NSR møtes to ganger i året for gjensidig erfaringsutveksling om interessepolitiske tema. Det utferdiges felles uttalelser til landenes myndigheter, der det er behov for dette. Møtene i 2016 er blitt avholdt i Norge og på Island.

NSR arbeider også opp mot våre internasjonale samarbeidspartnere Inclusion Europe og Inclusion International.

- **Inclusion International**

For nærmere informasjon: www.inclusion-international.org

Generalsekretær Vibeke Seim-Haugen og bistandsrådgiver Helene T. Strøm-Rasmussen deltok på generalforsamling i Orlando.

- **Inclusion Europe**

For nærmere info: <http://www.inclusion-europe.org>

EPSA – Den europeiske plattformen for mennesker med utviklingshemning

For nærmere informasjon: www.socialplatform.org

10. Representasjon i råd/utvalg i 2016 for NFU og gjennom SAFO

For NFU:

- Tvangslovutvalget – i regi av Helse- og omsorgsdepartementet – Jens Petter Gitlesen, forbundsleder NFU.
- Faggruppe for multifunksjonelle læremidler – i regi av Utdanningsdirektoratet – Ragna Langlo, pedagog og tidligere landsstyremedlem NFU
- Referansegruppe «Pilotprosjekt i rettspsykiatri» - i regi av Helsedirektoratet - Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon
- Arbeidsgruppe - Workshop med brukerorganisasjonene om inkluderende skole – i regi av Utdanningsdirektoratet - Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon.
- Referansegruppe om Ny veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten – i regi av Helsedirektoratet – Alette Reinholdt, NFU Bærum lokallag.
- Rådgivende utvalg til forebyggingsenheten mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse – i regi av Nasjonal forebyggingsenhet, Sivilombudsmannen – Hedvig Ekberg, assisterende generalsekretær, NFUs administrasjon, vara Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFU administrasjonen.
- Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning, representant i nasjonalt fagråd, Bjug Ringstad, nestleder NFU, Hedvig Ekberg, assisterende generalsekretær, NFUs administrasjon.

- Norges Idrettsforbund, Utvalg for mennesker med utviklingshemning, Bjug Ringstad, nestleder, nestleder NFU.

Studieforbundet næring og samfunn – Bjug Ringstad, nestleder, nestleder NFU

Gjennom SAFO:

- Ekspertutvalg for driftstilskuddet – i regi av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), vara NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Programkomité 3. desember, FNs internasjonale dag for mennesker med nedsatt funksjonsevne - i regi av barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), juridisk rådgiver Kristine Vierli.
- Scenarieprosess universell utforming – i regi av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), medlem i Oslo fylkeslag, tidligere medlem av styret i NFU Oslo fylkeslag Gro Marit Rødevand.
- Lovutvalg om tvangsreglene i helse- og omsorgssektoren – i regi av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Referansegruppe statusrapport hjernehelse – i regi av Helsedirektoratet (Hdir), Generalsekretær Vibeke Seim-Haugen.
- Faglig referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne og lite kjente diagnoser og funksjonshemninger – i regi av Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD), medlem i NFU Østfold regionlag Anna Solberg, vara medlem i NFU Gjøvik lokallag Siri Fuglem Berg.
- Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG) – i regi av Pt Helseregion vest, vara nestleder Bjug Ringstad.
- Referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring helse - i regi av Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH), medlem i NFU Haugesund lokallag, Grete Müller.
- Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk Vest (Rek-Vest) – i regi av Kunnskapsdepartementet (KD), medlem i NFU Sotra lokallag Birgitte Hjertaas, vara tillitsvalgt i NFU Hordaland fylkeslag, Else Berit Ingvaldsen.
- Forsøksordning «Statlig finansiering av omsorgstjenestene i kommunen» - i regi av Helsedirektoratet (Hdir), juridisk rådgiver Hedvig Ekberg.
- Referansegruppe – Strategi for brukermedvirkning – i regi av Helsedirektoratet (Hdir), vara juridisk rådgiver Hedvig Ekberg.
- Utdanningsdirektoratets råd for inkluderende utdanning (URLU) – i regi av utdanningsdirektoratet (Udir), Medlem i NFU Førde og tidlige medlem i landsstyret, Eirik Dahl.
- Nasjonalt brukerråd – i regi av Statped, landsstyremedlem Frid Tellefsen Svineng, vara juridisk rådgiver Kristine Vierli.
- Faglig samarbeidsråd for språk og tale – i regi av Statped, tidligere landsstyremedlem og medlem i NFU Bodø lokallag Anita Tymi.

- Faglig samarbeidsråd for sammensatte lærevansker – i regi av Statped, landsstyremedlem Frid Tellefsen Svineng.
- Ressursgruppe for prosjekt «Bolig for velferd» - i regi av Husbanken, juridisk rådgiver Hedvig Ekberg.
- Referansegruppe- Definisjon av normalisering og integrering, endre retningslinjer og sikre god saksbehandling - i regi av Husbanken, juridisk rådgiver Hedvig Ekberg.
- Brukerråd tilgjengelighet – i regi av NRK, Medlem i NFU Ski lokallag Jannicke Andersen.
- Referansegruppe for kunnskapsoversikt over levekårene til funksjonshemmede – i regi av Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet – NTNU, Nestleder i NFU Bjug Ringstad.
- NAVs sentrale brukerutvalg – i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet – vara, juridisk rådgiver Kristine Vierli, NFUs administrasjon

Avgitte høringsuttalelser:

- Høring – Utkast til generell kommentar CRPD artikkel 24 – Inclusion International
- Høring - Forslag til felles likestillings- og diskrimineringslov – Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet
- Høring om endringer i barnehageloven – Kunnskapsdepartementet
- Høring – Forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelæreutdanninger - Kunnskapsdepartementet
- Høring – Kunnskapssektoren sett utenifra – Kunnskapsdepartementet
- Høring – Endringer i opplæringsloven og friskoleloven - Nytt kapittel om skolemiljø – Kunnskapsdepartementet
- Høring – Erfaringer med forvaltningsloven – innspill til Forvaltningslovutvalget
- Høring – NOU 2016:14 Mer å hente Bedre læring for elever med stort læringspotensial – Kunnskapsdepartementet
- Høring – Barns rett til å bli hørt – Helse- og omsorgsdepartementet
- Høring – Effektivisering av håndhevningsapparatet – diskriminering- Barne- og likestillingsdepartementet.
- Høring – Pårørende støtte – Helse- og omsorgsdepartementet
- Høring – Felles likestillings- og diskrimineringslov – Barne- og likestillingsdepartementet.
- Høring – Haagkonvensjonen – Justisdepartementet
- Høring – Kommunale råd.

- Høring – Utkast til veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten – Helsedirektoratet.
- Høring – Oppfølging av primærhelsetjenesten og oppgavemeldingen.
- Høring – Fordeling av tippeoverskudd – Kulturkomiteen
- Høring – Herreløsarv – Kulturdepartementet

11. NFUs administrasjon

Lokalisering

NFUs administrasjon er lokalisert på Youngstorget i Oslo.

Årsverk

Sysselsatte årsverk pr. 31.12.2016 er 11

I oppstillingen er ikke medregnet forbundsleder, da forbundsleder er frikjøpt, men kostnadene i den forbindelse inngår i lønns- og personalkostnader.

Likestilling

I NFUs administrasjon er det innarbeidet en «policy» som tar sikte på at det ikke fremkommer forskjellsbehandling på grunn av kjønn. Av administrasjonens ansatte var det pr. 31.12. 2016, 2 menn og 10 kvinner. (Inklusive daglig leder SAFO, som er egen organisasjon)

Ulykker og skader

Det var ikke meldt inn noen ulykker og skader blant ansatte i 2016

Sykefravær

I NFUs administrasjon har sykefraværet i 2016 vært på 3,0 prosent, det samme som året før. En del av sykefraværet skyldes én langtidssykmelding (1,3 prosent)

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet regnes som godt

Miljø

NFU har ikke aktiviteter som forurensar det ytre miljø.

NFU har innført kildesortering av avfallet i NFUs kontor.

Juridisk rådgivning/rettshjelp

Hovedområdene for vår rettshjelp ligger innenfor menneskerettigheter, helse- og omsorg, herunder tvang og makt, opplæring, arbeid, bolig, trygd, vergemål, diskriminering og likestilling og forvaltningsrett. Gjennom vår rettshjelp ønsker vi å bidra til å sikre at personer med utviklingshemning får ivaretatt sine rettigheter; det vil si forsøke å utfylle gapet mellom formelle rettigheter og reell oppfyllelse av disse

Vi behandler cirka 800 henvendelser og saker i året, uten kostnad for enkeltpersoner. Dette er et lavterskeltilbud som vi i 2016 har fått statlig støtte til gjennom Justisdepartementets budsjett.

12. Økonomi

Regnskap

Regnskapet gjelder NFU sentralt, inkludert bistandsarbeidet. Fylkes- og lokallag avgir egne regnskap

NFUs bistandsarbeid, som finansieres gjennom prosjektmidler fra Atlas-alliansen, er synliggjort i regnskapet ved at prosjektmidler mottatt er inntektsført, samt at prosjektkostnader er utgiftsført. På denne måten synliggjøres NFUs totale omsetning, selv om NFU avleverer regnskap for disse midlene gjennom Atlas-alliansen.

Medlemskontingent føres som nettoinntekter på kr. 1 826 095. Refusjon til fylkes- og lokallag på kr. 1 857 398 (52,5 prosent) er trukket fra i dette beløpet.

Inntekt i 2016 består for øvrig av offentlige tilskudd på kr. 4 644 871, samt mva-kompensasjon på kr. 852 137 og andel av tippenøkkelen i 2016 på kr. 3 242 332 (samme som 2016) (begge ordningene utbetales gjennom Lotteri- og stiftelsestilsynet).

Videre er det bokført i alt kr. 1 907 159 i annen driftsinntekt, herunder annonse- og abonnementsinntekter på kr. 326 735, deltakeravgifter ved hhv. sommerleir- og landsmøtet 2016 på kr. 837 489 og øvrige driftsinntekter på kr. 742 945.

Mer enn 70 prosent av inntektene kommer fra det offentlige.

Regnskapet er satt opp i henhold til gjeldende regnskapslov, og under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet 2016 er avsluttet med et årsresultat på kr. 151 005. Det vises til regnskap med noter.

Landsstyret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av NFUs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Oslo, 21. mai 2017

Jens Petter Gitlesen

Forbundsleder

Torill Vagstad

Nestleder

Evy Utne Knutsen

Landsstyremedlem

Karen Hultgren Olsen

Landsstyremedlem

Ninni Bakke Tornes

Landsstyremedlem

Geir Tore Søreide

Landsstyremedlem

Camilla Hopen

Landsstyremedlem

Hedvig Ekberg

Generalsekretær

Til landsmøte i Norsk Forbund for Utviklingshemmede

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Forbund for Utviklingshemmede som viser et overskudd på kr 151 005. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av virksomhetens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den

Øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretær ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til virksomhetens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav for Norsk Forbund for Utviklingshemmede

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av virksomhetens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stabekk, 21. mai 2017

NITSCHKE AS

Hans Hagen
statsautorisert revisor

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Resultatregnskap	Note	2016	2 015
DRIFTSINNTEKTER			
Kontingenter		1 826 095	1 674 240
Annonser og abonnenter Samfunn for alle (SFA)		326 735	223 059
Off. tilskudd (ex. Andel tippenøkk/mva-komp.)	3	4 644 871	4 386 507
Deltakeravgift sommerleir, Landsmøtet 2016		837 489	1 147 162
Andel Tippenøkkel		3 242 332	3 242 332
Momskompensasjon		852 137	820 044
Annen driftsinntekt	4	742 935	1 457 640
Tilskudd solidaritetsarbeid, inkl. overført ubrukte fra midler fra 2015	12	7 999 470	7 463 999
Sum driftsinntekter		20 472 064	20 414 983
DRIFTSKOSTNADER			
Lønnskostnader m.m.	2	6 370 116	6 313 372
Trykkkostnader SFA		309 148	256 552
Salgsmateriell		31 019	34 402
Lokalkostnader	5	899 113	947 734
Inventar og utstyr		218 802	59 988
Informasjon og kommunikasjon		29 688	170 117
Nytt medlemssystem		-	-
Vedlikehold lokaler og utstyr		-	2 734
Honorarer	6	819 989	782 265
Kontorkostnader		749 110	845 048
Kontingent/medlemskap		235 984	179 994
Telefon, porto (utenom SFA)		367 092	295 346
Porto, Samfunn for alle (SFA)		207 232	205 429
Sommerleir		655 151	492 720
Reise, møte og oppholdskostnader	7	1 341 356	1 292 186
Støtte til lag		-	-
Møtekostnader		53 846	71 620
Bankkostnader		33 951	34 956
Andre driftskostnader		31 516	26 528
Kostnader solidaritetsarbeid (inkl. overf. fra 2015)	12	7 999 470	7 600 174
Sum driftskostnader		20 352 584	19 611 165
DRIFTSRESULTAT		119 480	803 819
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		9 039	27 552
Verdiendring markedsbaserte finansielle omløpsmidler		23 705	-14 135
Annen rentekostnad		1 219	1 276
Netto finansposter		31 525	12 141
ÅRSRESULTAT (INKL. SOLIDARITETSARB.)		151 005	815 960
DISPONERING AV ÅRSRESULTAT;			
Overført til opptjent egenkapital		151 005	815 960

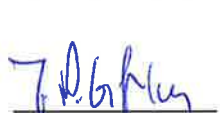
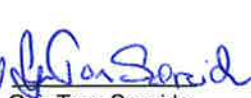
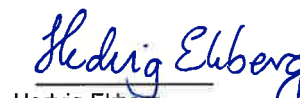
Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Eiendeler 31.12	Note	2016	2015
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a fast eiendom		2 496 216	2 496 216
Inventar og utstyr		20 844	44 716
Sum varige driftsmidler	8	2 517 060	2 540 932
Sum anleggsmidler		2 517 060	2 540 932
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		676 390	101 018
Fordring på mottaker av tilskudd		333 187	
Andre fordringer og periodiserte kostnader	10	117 604	1 727 483
Sum fordringer		1 127 181	1 828 502
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer/aksjefond	9	132 825	112 120
Markedsbaserte obligasjons-/pengemarkedsfond	9	2 000	-
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1	5 690 343	4 272 831
Sum investeringer		5 825 168	
Sum omløpsmidler		6 952 349	6 213 452
SUM EIENDELER		9 469 409	8 754 385

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Egenkapital og gjeld 31.12	Note	2016	2015
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	13	6 615 217	5 799 257
Årets resultat		151 005	815 960
Sum opptjent egenkapital		6 766 222	6 615 217
Sum egenkapital		6 766 222	6 615 217
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		99 300	70 662
Skyldige offentlige avgifter		595 225	633 155
Mottatt, ikke benyttede tilskudd		327 173	-
Annen kortsiktig gjeld	11	1 681 489	1 435 351
Sum kortsiktig gjeld		2 703 187	2 139 167
Sum gjeld		2 703 187	2 139 167
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		9 469 409	8 754 385

Oslo, 21. mai 2017

Jens Petter Gitlesen
Forbundsleder
Torill Vagstad
Nestleder
Evy Utne Knutsen
Landsstyremedlem
Karen Hultgren Olsen
Landsstyremedlem
Ninni Bakke Ternes
Landsstyremedlem
Geir Tore Søreide
Landsstyremedlem
Camilla Hopen
Landsstyremedlem
Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet omfatter sentraladministrasjonen i Oslo og soildaritetsarbeidet. Balansen for 2015 omfattet ikke solidaritetsarbeidet. Fylkeslag og lokallag er ikke inkludert i årsregnskapet.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Unntaksreglene for småforetak er anvendt hvis ikke annet er omtalt under. Det er ikke utarbeidet sammenlignbare tall for balansen for 2015 i ht unntaksreglene for små foretak.

a) Driftsinntekter/prinsipper for inntektsføring

Kontingenter inntektsføres når mottatt. I resultatregnskapet vises inntekten etter fradrag for andelen til lokal- og fylkeslag.

Annonser, abonnementer, produktsalg, leieinntekter og deltakeravgifter ved seminarer og sommerleiren, inntektsføres ved levering eller arrangementet gjennomføres. Arv og gaver inntektsføres når de er mottatt.

Offentlige tilskudd, mva-kompensasjon, andel tippeoverskudd inntektsføres når pengene mottas eller i perioden de er ment anvendt.

Inntektsføringen av tilskudd fra Extrastiftelsen omfatter midler knyttet til egne prosjekter og inntektsføres i den grad de er anvendt. Tilskudd til solidaritetsarbeidet inntektsføres i takt med tilhørende kostnader. Ubrukte tilskudd er oppført på egen linje under kortsiktig gjeld.

b) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid (se note 8).

c) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi, med unntak av markedsbaserte verdipapirfond som er vurdert til markedsverdi.

d) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Note 1 Bundne midler

Av balanseposten bankinnskudd og kontanter er kr. 276 839 bundet i skattetrekksmidler, og kr. 262 798 er innestående på depositumskonto. Totalt kr. 539 637

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse til daglig leder m.v.

Lønnskostnader	2016	2015
Lønninger	6 775 033	7 133 967
Tapt arbeidsfortjenest, tillitsvalgte	0	0
Arbeidsgiveravgift	1 084 590	926 012
Pensjonskostnader	761 993	933 619
Andre personalkostnader	25 225	24 310
Lønnskostnader inkl. i resultatlinjen for solidaritetsarbeid	-1 277 193	-1 746 454
Lønnskostnader refundert fra andre	-999 532	-958 082
Sum	6 370 116	6 313 372

Det var 11 sysselsatte årsverk i NFU's administrasjon pr. 31.12.2016.

Dette er samme antall som året før.

NFU's ansatte har en innskuddsbasert tjenstepensjonsordning via Storebrand Livsforsikring, som oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenespensjon.

Ytelse til ledende personer i 2016	Forbundsleder	Gen.sekr.
Lønn	640 432	639 688
Pensjonsutgifter	26 180	61 556
Andre godtgjørelser	12 628	12 628
Sum	679 240	713 872

Betalt til revisor	2016	2015
Kostnadsført revisjonshonorar utgjør	210 938	67 645
Annen bistand (prosjektregnskaper, attestasjonsoppdrag)	36 875	71 475
Særattestasjon for solidaritetsarbeider, gjelder 2015 - utg.ført 2016	85 000	
gjelder særattestasjon sol.arb. overførte midler fra 2015 til Q1-2016	93 750	
Øvrig rev.honorar solidaritetsarbeid 2016	39 250	88 750
Sum	465 813	227 870

Note 3 Offentlige tilskudd

	2016	2015
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), driftstilskudd	3 866 836	3 682 700
Særlige målgrupper, §19 og §24	0	0
Tilskudd helse- og rehabilitering (herav kr. 129 600 fra 2014)	1 659 201	907 200
- går til direkte utbetalinger 2015	-1 350 601	-777 600
Studieforbundet samfunn- og næring	112 435	254 007
Statens sivilrettsforvaltning	167 000	160 200
Bufdir, tilskudd til sommerleir	70 000	80 000
Bufdir, bedre levekår	0	0
Bufdir, levekårstiltak	0	0
Justis- og beredskapsdept., tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak	0	0
Utenriksdept., tilskudd til info om europeisk samarbeid	120 000	80 000
Andre tilskudd	0	0
Sum offentlige tilskudd	4 644 871	4 386 507

Note 4 Annen driftsinntekt

	2016	2015
Husleieinntekter	178 351	133 625
Arv/gave	129 500	722 626
Salg av informasjonsmateriell m.v.	23 075	44 287
Tilskudd fra fonds	0	143 658
Viderefakturering og diverse inntekter	176 658	191 687
Bingoinntekter	79 432	127 839
Andre tilskudd og inntekter	155 919	93 918
Sum annen driftsinntekt	742 935	1 457 640

Note 5 Lokalkostnader

	2016	2015
Husleie, kontor	741 244	809 013
Husleie, leilighet	16 104	30 396
Strøm	42 306	38 930
Renhold	74 827	52 938
Annen lokalkostnad	24 632	16 457
Sum lokalkostnader	899 114	947 734

Note 6 Honorarer

	2016	2015
Regnskapstjeneste	421 806	473 532
Revisjonshonorar	215 874	139 120
Honorarer, sommerleir	91 519	50 300
Honorarer registrerte næringsdrivende	30 021	0
Honorarer rekruttering/annen arbeidshjelp	60 770	119 313
Sum honorarer	819 989	782 265

Note 7 Reise-, møte- og oppholdskostnader

	2016	2015
Landsstyret	93 951	73 649
Forbundsleder	95 872	81 296
Aktiv i egen organisasjon	10 634	24 684
Ledersamling	93 617	239 889
Landsmøtet 2016 (inkl. valgkomite)	801 795	0
Organisasjonsoppdrag	2 547	18 161
Nordisk samarbeidsråd	57 510	8 166
Sommerleir Tromøya/leirstyret, reisekostnader	95 920	61 883
Internasjonalt utvalg	4 930	4 048
Internasjonalt avdeling	9 214	0
Inclusion International/Inclusion Europe	56 423	75 528
Fagkonferansen Tvungen omsorg (avsluttet i 2015)	165	619 346
Samfunn for alle (SFA)	40 358	63 944
Diverse (NFU avdeling 1)	32 265	21 593
Korrigert for møter (egen artskonto)	-53 846	
Sum reise-, møte- og oppholdskostnader	1 343 371	1 292 186

Note 8 Driftsmidler

	Kunst	Leilighet	IKT-utstyr	Inventar/ verktøy	Totalt
Anskaffelseskost 01.01	20 844	2 496 216	54 937	0	2 571 997
Tilgang	0	0	0		0
Avgang	0	0	0		0
Sum avskrivninger 01.01	0	0	0	0	0
Sum avskrivninger 31.12	0	0	54 937	0	54 937
Balanseført verdi 31.12	20 844	2 496 216	0	0	2 517 060
Årets avskrivning	0	0	23 875	0	23 875
Avskrivningstid	ingen avskrivning	ingen avskrivning	3 år	5 år	

Note 9 Investeringer**Markedsbaserte aksjefond**

	Kostpris	Markedsverdi	Resultatført verdiendring
Alfred Berg Humanfond	56 110	132 825	23 705
Sum aksjefond	56 110	132 825	23 705

Rentebærende papirer

	Kostpris	Ligningskurs
Obligasjoner, Vestenfjeldske bykredittforening	2 000	1 998
Sum rentebærende papirer	2 000	1 998

Note 10 Andre fordringer og periodiserte kostnader

	2016
Forskuddsbetalte kostnader	3 662
Forskuddsbetalte forsikringer	102 534
Forskuddsbetalte reisekostnader	11 408
Sum andre fordringer og per. kostnader	117 604

2015 tallene inneholder også mellomværende på kr. 988 064 med balansen for bistandsarbeidet som ikke er inkludert i regnskapet regnskapsprinsipper.

Note 11 Annen kortsiktig gjeld

	2016
Påløpne feriepenger	769 706
Påløpne kostnader	216 550
Annen kortsiktig gjeld	695 233
Sum annen kortsiktig gjeld	1 681 489

Note 12 Solidaritetsarbeid

Tilskudd til NFU's solidaritetsarbeid 2016:

NORAD (inkl. overførte midler fra 2015 til Q1-2016)	kr.	7 999 470
Sum tilskudd (inntekter)	kr.	7 999 470

Kostnader tilknyttet solidaritetsarbeidet var kr. 7 999 470.

Dette inkluderer både prosjektkostnader og administrasjonskostnader.

NFU hadde i 2016 solidaritetsarbeid i følgende land:

Nepal, Malawi, Zambia (i samarbeid med NHF) og Zanzibar

I tillegg hadde vi et regionalt prosjekt i Afrika - gjennom Inclusion Africa

Note 13 Egenkapital

IB Egenkapital 1.1.2016:	kr.	6 615 217
Årets resultat:	kr.	151 005
UB Egenkapital 31.12.2016	kr.	6 766 222